Европейски парламент
2019-2024

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

2023/2085(INI)

30.11.2023

СТАНОВИЩЕ

на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

на вниманието на комисията по конституционни въпроси

относно прилагането на разпоредбите на Договора относно гражданството на Съюза
(2023/2085(INI))

Докладчик по становище: Беата Кемпа

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи приканва водещата комисия по конституционни въпроси да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. отбелязва, че около 50 милиона души в ЕС принадлежат към национално или езиково малцинство; отбелязва, че Комисията не е предприела законодателни мерки в отговор на европейската гражданска инициатива „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“, въпреки факта, че тя беше подкрепена от голяма част от членовете на ЕП;

2. отбелязва, че правото на свобода на движение и упражняването му е от особено значение за гражданството на ЕС; отбелязва, че създаването на Шенгенското пространство е едно от най-големите постижения на процеса на европейска интеграция и увеличава значително свободата на движение в рамките на ЕС; отбелязва, че в своите заключения от 9 юни 2011 г. Съветът потвърди успешното приключване на процеса на оценка и техническата готовност на България и Румъния да се присъединят към Шенгенското пространство;

3. припомня, че съгласно Договорите за ЕС гражданството на ЕС е тясно свързано и зависи от гражданството на държава членка, предоставянето на което е от изключителната компетентност на всяка държава членка; посочва, че няма има друг начин за получаване на гражданство на ЕС освен чрез получаване на гражданство на държава членка;

4. счита, че гражданството на ЕС включва споделената и обща европейска демократична идентичност и свързаните с нея специфични права, задължения и свободи, и че упражняването на тези права укрепва връзката на гражданите с ЕС;

5. припомня, че член 20 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) определя гражданството на Съюза като основано на гражданство на държава членка; подчертава, че е важно тази система да продължи да се прилага дори и след евентуални бъдещи преразглеждания на Договора;

6. призовава ЕС да насърчава приемането на Европейска харта за цифровите права, включително цифровите права, произтичащи от гражданството, въз основа на Европейската декларация за цифровите права и принципите за цифровото десетилетие;

7. призовава Комисията да приеме ново съобщение с цел изясняване на някои ключови понятия, съдържащи се в Директива 2004/38/ЕО[1] относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно в рамките на ЕС, за да предостави на държавите членки

[1] Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

актуални насоки, които биха могли да допринесат за подобряване на прилагането на директивата на национално равнище, от което да се ползват гражданите на ЕС и членовете на техните семейства;

8. призовава Комисията незабавно да представи предложение за актуализиране и подобряване на Директивата за консулската закрила[2], включително чрез предоставяне на делегациите на ЕС на по-активна роля в подпомагането на непредставените граждани на ЕС, които пребивават или пътуват извън ЕС;

9. призовава Съвета и Европейския съвет да предприемат необходимите действия, за да гарантират, че на държавите, които изпълняват техническите критерии, ще бъде разрешено да станат членки на Шенгенското пространство, което ще позволи на всички граждани на ЕС да се ползват от свободата на движение и ще се засили чувството за европейска идентичност;

10. призовава Комисията активно да търси реципрочни визови споразумения с държави извън ЕС и заинтересовани държави членки, за да се гарантира равно третиране и да се зачита принципът на визова реципрочност, като се насърчават мобилността и правата на всички граждани на ЕС;

11. призовава държавите членки да информират мобилните граждани на ЕС в момента на регистрация в тяхната държава членка на пребиваване, относно техните избирателни права и избирателните процедури във връзка с европейските и общинските избори и да им предложат възможността незабавно да се регистрират като гласоподаватели;

12. настоятелно призовава Съвета да пристъпи към бързо приемане на преразгледаната Директива на Съвета относно избирателните права на мобилните граждани на Съюза в изборите за Европейски парламент[3] и на Директивата на Съвета относно избирателните права на мобилните граждани на Съюза на общински избори[4] в съответствие с позицията, одобрена от Парламента;

13. подчертава, че институциите на ЕС следва да насърчават по-голяма осведоменост, познаване и разбиране на правата и свободите, произтичащи от тяхното гражданство на ЕС, и изтъква, че все още има съществени недостатъци в практическото прилагане на гражданството на ЕС; счита, че за да се реализира по-ефективно потенциалът на гражданството на ЕС, Съюзът трябва да предприеме мерки, за да се гарантира защитата на основополагащите ценности на ЕС; припомня, че закрилата на малцинствата, включително на националните и езиковите малцинства, представлява основна ценност и същевременно важна

---

[2] Директива (ЕС) 2015/637 на Съвета от 20 април 2015 г. относно мерките за координация и сътрудничество за улесняване на консулската закрила на непредставени граждани на Съюза в трети държави и за отмяна на Решение 95/553/ЕО (ОВ L 106, 24.4.2015 г., стр. 1).

[3] Предложение на Комисията за директива на Съвета за определяне на условията и реда за упражняване на правото да гласуват и да се кандидатират на избори за Европейски парламент от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани (COM(2021)0732).

[4] Предложение за директива на Съвета за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в местни избори от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани (COM(2021)0733).

задача на Европейския съюз;

14. призовава държавите членки да увеличат максимално участието на всички свои граждани, включително социално уязвимите групи, чрез укрепване на техните избирателни права посредством кампании за повишаване на осведомеността, насърчаване на участието им в обществени дебати и въвеждане на подходящи механизми, съобразени с техните национални процедури за гласуване, за да се улесни гласуването от лица, които са членове на маргинализирани, малцинствени или уязвими групи и които са изправени пред трудности при гласуването, например като се предостави възможност за избор на избирателни секции и ползване на помощни технологии, формати и техники; освен това призовава държавите членки да позволят на хората с увреждания, по тяхно искане, да получават помощ при гласуване от лице по техен избор и да се стремят да предвидят възможност за гласуване по пощата и евентуално да улеснят допълнително физическото гласуване, гласуването чрез пълномощник и електронното и онлайн гласуване;

15. призовава държавите членки да приемат мерки, за да запазят изборните си процеси без екстремизъм, разпространение на дезинформация и външна намеса;

16. припомня, че правото на участие в демократичния живот и задължението да се гарантира, че решенията се вземат по възможно най-открит и близък до гражданите начин, са защитени от член 10 от Договора за Европейския съюз; призовава институциите на ЕС и държавите членки да осигурят достатъчно време за обществени консултации и прозрачност, и да публикуват публични документи по проактивен начин;

17. настоятелно призовава Съвета и Комисията да възобновят преговорите по преразглеждането на Регламент (ЕО) № 1049/2001[5] с цел да се гарантира, че гражданите на ЕС са в състояние да упражняват пълноценно правото си на достъп до документи и да упражняват контрол върху институциите, органите, службите и агенциите на ЕС;

18. призовава държавите членки постепенно и изцяло да премахнат схемите за гражданство срещу инвестиции, както и всички други подобни национални схеми или програми, които водят до придобиване на тяхното гражданство и включват пряка или непряка продажба на гражданство на ЕС, тъй като те са спорни от етична, правна и икономическа гледна точка, несъвместими по същността си с принципа на лоялно сътрудничество, подкопават самата концепция за гражданство на ЕС и нарушават принципите и ценностите на ЕС; припомня, че тези схеми пораждат различни сериозни рискове за сигурността на гражданите на Съюза, като например произтичащите от изпирането на пари и корупцията; счита, че липсата на общи стандарти, уреждащи схемите за предоставяне на право на пребиваване въз основа на финансови инвестиции, може също така да породи рискове за сигурността и да допринесе за подкопаване на целостта на Съюза;

[5] Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 г. относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията (ОВ L 145, 31.5.2001 г., стр. 43).

19. осъжда факта, че в рамките на ЕС продължава да съществува дискриминация на различни основания; припомня, че член 21 от Хартата за основните права забранява всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация; отново заявява необходимостта от борба с дискриминацията срещу лица, които принадлежат към уязвими групи и малцинства, и призовава за всеобхватна система на ЕС за защита, която да включва съществуващите инструменти на международното право и да следва доказаните най-добри практики в ЕС;

20. призовава за изготвяне на статут на гражданството на ЕС въз основа на член 25 от ДФЕС, който да обединява и актуализира съществуващите права, произтичащи от гражданството, и да установява нови права; припомня, че както изготвянето на статута на гражданството на ЕС, така и актуализирането на тези нови права, следва да се извършват съгласно Договорите;

21. призовава в статута на гражданството на ЕС да бъде включена хоризонтална клауза за недискриминация като допълнителна гаранция за равенство при упражняването на правата, произтичащи от гражданството, с цел да се гарантира еднакво равнище на защита в рамките на Съюза, въз основа на член 19 от ДФЕС, за лицата, които принадлежат към уязвими или маргинализирани групи;

22. призовава Комисията да вземе предвид тези предложения в предстоящия доклад за гражданството на ЕС за 2023 г. и да предприеме необходимите стъпки за тяхното въвеждане съгласно процедурата по член 25 от ДФЕС.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	28.11.2023
Резултат от окончателното гласуване	+: 48 –: 9 0: 5
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis, Silvia Sardone, Paul Tang, Petar Vitanov, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
Заместници (чл. 209, пар. 7), присъствали на окончателното гласуване	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Riho Terras

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В хода на изготвяне на становището до приемането му в комисия е получена информация от следните субекти или лица:

Субект и/или лице:
Докладчикът заявява, че не е получил информация от нито един субект или лице.

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrey Kovatchev, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Petar Vitanov, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
The Left	Cornelia Ernst
NI	Kostas Papadakis, Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
The Left	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Легенда на използваните знаци:
+ : „за“
- : „против“
0 : „въздържал се“